

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ג

השאלה	ניקוד בנק'	פתרון	ניקוד ב-%	הנחיות להערכה
1	10 6	<p>הסביבות הרחוקות המשפיעות על ארגונים:</p> <p>א. סביבה חברתית – מתייחסת ליחסי הגומלין בין הארגון ובין המצב הסוציו-אקונומי, כמו רמת ההשכלה, רמת המעורבות הפוליטית של האזרחים ורמת ההכנסה לנפש.</p> <p>סביבה דמוגרפית – מתייחסת לתיאור הקהילה מבחינות של צפיפות, גיל, מין, עלייה והגירה.</p> <p>סביבה כלכלית – הסביבה המספקת משאבים פיננסיים ואנושיים הדרושים לתפקודו של ארגון, כגון בנקים. חברות ביטוח. ארגונים יצרניים, עובדים, לקוחות והמצב הכלכלי במשק ובעולם.</p> <p>סביבה משפטית – המערכת המשפטית, חוקים, תקנות, צווים ונהלים, המשפיעים על פעילות הארגון.</p> <p>סביבה תרבותית – ערכים, אתיקה ונהלים בארגון.</p> <p>סביבה גיאוגרפית – המיקום הפיזי של הארגון, (טופוגרפיה, תעבורה, מרכז אוכלוסין ועוד).</p> <p>סביבה טכנולוגית – סביבה המספקת לארגון את משאבי הידע ואת האמצעים הטכנולוגיים הדרושים לפעולתו.</p> <p>סביבה בינלאומית – הארגון כחלק מ"תהליך הגלובליזציה".</p> <p>סביבה פוליטית – המערכת הפוליטית. השלטון המקומי והמרכזי, איגודים מקצועיים וקבוצות פוליטיות אחרות, המשפיעים על קביעת המדיניות ועל חלוקת המשאבים.</p>	100	<p>התלמיד צריך להסביר שלוש סביבות על-פי בחירתו. 33.3% – לכל סביבה.</p>
	4	<p>הסביבות הרחוקות שעליהן תשפיע הקמת החברה – הבת:</p> <p>ב. הקמת החברה תשפיע על הסביבה הדמוגרפית מאחר שהרבה צעירים יעברו לגור בצפון כדי להתפרנס. כמו-כן, גם הסביבה החברתית תשנה את פניה בגלל החברה הצעירה שתגיע. הדבר יביא לפתיחה של גני ילדים, של גני שעשועים וכו', ומכאן לשינוי של הסביבה החיצונית. גם רמת ההשכלה תהיה גבוהה יותר בשל העובדים המיומנים שיידרשו לעבוד בחברה.</p>	100	<p>התלמיד צריך לתאר את ההשפעה של שתיים מהסביבות. 50% – לכל סביבה.</p>

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ג

הנחיות להערכה	ניקוד ב-%	פתרון	ניקוד בנק'	השאלה
			10	2
התלמיד צריך לציין את טווח השליטה לפני קבלת ייעוץ – ואחריו וכן להסביר אחד מהם. 33.3% – לכל פריט.	100	<p>טווחי השליטה והפיקוח של המנכ"ל:</p> <p>א. לפני קבלת הייעוץ – טווח השליטה והפיקוח של המנהל רחב.</p> <p>לאחר קבלת הייעוץ – טווח השליטה והפיקוח של המנהל צר.</p> <p>טווח שליטה צר – תחת פיקוחו הישיר של המנהל מצוי מספר קטן של עובדים.</p> <p>טווח שליטה רחב – תחת פיקוחו הישיר של העובדים מצוי מספר של עובדים.</p>	6	
50% – לכל עיקרון.	100	<p>ב. עקרון יחידות הניהול – קובע שהארגון וכל אחת מיחידותיו ינוהלו על-ידי מנהל אחד האחראי לקביעת תכנית אחת, שתאפשר השגת כל מטרה ממטרות הארגון.</p> <p>עקרון יחידות הפיקוד – קובע כי כל עובד יהיה כפוף לממונה ישיר אחד בלבד. העברת הוראות אל העובד וקבלת דיווחים ממנו ייעשו אך ורק באמצעות הממונה הישיר.</p>	4	
			10	3
	100	א. מקור הסמכות שעידו השתמש בה היא סמכות פיקודית .	5	
	100	ב. האצלת סמכות – מצב שבו מנהל מעביר חלק מסמכויותיו אל הכפופים לו.	5	
התלמיד צריך להסביר מהי האצלת סמכות ולהביא יתרון אחד שלה. 70% – להסבר, 30% – ליתרון.		<p>היתרונות: מאפשרת למנהלים הבכירים להתרכז בעניינים חשובים ומשחררת אותם מעיסוקים פחות חשובים, מעוררת עניין בעבודת העובדים ומעלה את המוטיבציה ואת היוזמה, תורמת לחיסכון בזמן והופכת את העבודה לפשוטה יותר משום שהיא חוסכת מן העובד את הצורך לפנות למנהל כדי לקבל אישור לכל פעולותיו.</p>		

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ג

השאלה	ניקוד בנק'	פתרון	ניקוד ב-%	הנחיות להערכה
4	10 6	<p>מבנה תלתן</p> <p>ליבה – הסגל הקבוע והיציב של הארגון. הוא כולל עובדים קבועים בתחומים שונים אשר להם יחסי עובד ומעביד עם הארגון. עובדים אלה מנהלים את עבודות הארגון ומפקחים על עבודתם של העובדים שאינם נמנים עם הסגל הקבוע.</p> <p>כוח עבודה גמיש – עובדים המועסקים בארגון באופן זמני על-פי צרכים העשויים להשתנות מעת לעת. לפעמים הם מועסקים במשרות שלמות ולפעמים במשרות חלקיות.</p> <p>קבלנות – כוח-האדם הקבלני מתחלק לשתי קבוצות: לקבלני משנה עצמאיים ולעובדי חברות כוח-אדם. הארגון מתקשר עם חברות כוח-אדם כדי לקבל מהן עובדים לתפקידים השונים. עובדים אלה אינם עובדי הארגון אלא עובדי חברת כוח-האדם שעימה יש להם קשרי עובד מעביד.</p>	100	<p>התלמיד צריך לציין את כל המרכיבים של מבנה התלתן ולהסביר כל מרכיב. 33.3% – לכל פריט.</p>
4	4	<p>ב. היתרונות שיש למבנה תלתן: הארגון מקבל עובדים בתקופת לחץ בעבודה ואין לו התחייבות כלפיהם; החיסכון במשאבים נועד לענות על הצורך של הארגון בגמישות בכל הקשור למערך העובדים; תגובה מהירה לתהליכים חיצוניים המתרחשים בסביבה בה הארגון פועל.</p>	100	<p>התלמיד צריך לציין שני יתרונות של המבנה. 50% – לכל יתרון.</p>

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ג

השאלה	ניקוד בנק'	פתרון	ניקוד ב-%	הנחיות להערכה
5	10 4	א. ארגון – קבוצת אנשים בעלי מטרה משותפת החשובה לחבריה, הפועלים בתיאום ובמשותף ולרשותם המשאבים הדרושים להשגת המטרה. מאפיינים: חלוקת התפקידים והסמכויות, הגדרת תחומי הפעולה של היחידות השונות וקביעת צינורות התקשורת להעברת הוראות ודיווחים, שרשרת פיקוד. ישות מוגדרת, קשר עם הסביבה, התפתחות מכוונת ותייעוד רשמי, חתירה מתמדת להשגת המטרה.	100	התלמיד צריך להסביר מהו ארגון ולציין שני מאפיינים. 60% – להסבר. 20% – לכל מאפיין.
6	6	ב. המבנה הארגוני של חברת "בגדנט" – ארגון רשת וירטואלי. ארגון שמרבית פעולותיו נעשות באמצעות האינטרנט. היתרונות: גמישות, אפשרות להגדלת הכנסות הארגון על-ידי הגדלת מגוון מוצרים המוצעים ללקוחות הרשת ללא צורך בביצוע השקעות כספיות; אפשרות לחשיפה של מוצרים שהארגון משווק בכל העולם; פרסום רחב של הארגון, נגישות, מספר רב של לקוחות. החסרונות: צרכנים רבים אינם רוכשים מוצרים דרך האינטרנט; הלקוח מעדיף לראות ולמשש את המוצר; הצרכן חושש לבצע רכישות מארגונים שאינם מוחשיים בגלל החשש מכניסת האקרים לחשבון הפרטי שלו.	100	התלמיד צריך לציין את מבנה הארגון, לציין יתרון אחד וחיסרון אחד של מבנה זה. 33.3% – לכל פריט.
6	10 6	א. סוג הביזור של חברת "לאור" הוא ביזור גיאוגרפי, או ביזור תפקודי – המאפיין העיקרי: פעילות הארגון מתקיימת באמצעות סניפים שניתנו להם סמכויות לפעול באזורים שונים.	100	התלמיד צריך לציין את סוג הביזור ולהסביר את המאפיין העיקרי שלו. 40% – לציין סוג הביזור. 60% – להסבר.
4	4	ב. גורמים המשפיעים על מידת הביזור – גודל הארגון – אופי פעילות הארגון – פריסתו הגיאוגרפית של הארגון – אישיות המנהלים הבכירים – אופי פעילות הארגון – נכונות המנהל להאציל סמכויות	100	התלמיד צריך לציין שני גורמים המשפיעים על מידת הביזור. 50% – לכל גורם.

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ג

הנחיות להערכה	ניקוד ב-%	פתרון	ניקוד בנק'	השאלה
			10	7
התלמיד צריך לציין את סוג התקשורת ומאפיין אחד שלו. 50% – לכל פריט.	100	א. בחברת "השחר" מתקיימת תקשורת פורמלית . מאפיינים: ממוסדת, עיקרה העברת הוראות, דיווח ומידע בין הדרגים השונים בארגון, זורמת על-פי המבנה הארגוני.	5	
התלמיד צריך לציין את סוג התקשורת ומאפיין אחד שלו. 50% – לכל פריט.	100	ב. בחברת "עומרים" מתקיימת תקשורת בלתי-פורמלית . מאפיינים: תקשורת הזורמת בארגון בצינורות אקראיים, במסגרת של רשת ענפה הבנויה על קשרים אישיים וחברתיים, שאינם קשורים למבנה הפורמלי. מערכת יחסים חופשית בין העובדים, מהירה, אינה יציבה ומשתנה בהתאם לנסיבות, זורמת בצינורות אקראיים.	5	
			10	8
	100	א. חלוקת עבודה בארגון – פירוק המשימות הראשיות של הארגון למשימות משנה מסוגים שונים, והטלת אחריות לביצוען על יחידים, קבוצות עבודה, מחלקות, ויחידות.	4	
התלמיד צריך להסביר את המטרות ולציין איזו מטרה לא התקיימה. 60% – להסבר המטרות. 40% – לציין המטרה שלא התקיימה.	100	ב. מטרות הארגון בחלוקת העבודה היא להגדיר את תחומי העיסוק והסמכות של כל עובד כדי שלא תיווצרנה כפילויות בעבודה או שטחי הפקר. חלוקת העבודה חייבת להיעשות בצורה מתוכננת כדי שכל עובד יעסוק בנושאים ובתחומים קרובים זה לזה ויוכל להגיע לרמת מומחיות ומיומנות גבוהה. המטרה שלא התקיימה: מניעת כפילויות ו"שטחי הפקר".	6	

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ג

הנחיות להערכה	ניקוד ב-%	פתרון	ניקוד בנק'	השאלה
			10	9
	100	א. תופעת המחסור – מבטאת את הפער שבין הצרכים האנושיים ובין המשאבים והמקורות העומדים לרשותנו.	5	
התלמיד צריך לציין אם יוסי צודק ולנמק את תשובתו. 40% – לתשובה נכונה (יוסי טעה). 60% – לנימוק.	100	ב. יוסי טועה כי תופעת המחסור היא תופעה אוניברסלית. גם מדינות עשירות ישאפו תמיד להגדיל את המקורות ואת המשאבים העומדים לרשותן כדי לספק רצונות לא-מוגבלים של האזרחים במדינה.	5	
			10	10
	100	א. ניתן להגדיל תפוקה במהירות ובטווח הקצר על-ידי הגדלת גורמי הייצור המשתנים, לדוגמה, על-ידי הגדלת כמות העובדים הלא-מיומנים.	5	
	100	ב. חוק התפוקה השולית הפוחתת – כאשר מגדילים את גורמי הייצור המשתנים ולא מגדילים את גורמי הייצור הקבועים, בשלב מסוים תלך התפוקה ותרד.	5	
			10	11
התלמיד צריך לציין את נקודת הניצול המלא ולנמק את תשובתו. 40% – לציון נקודת הניצול המלא. 60% – לנימוק.	100	א. נקודה A מתארת מצב שבו המשק מנצל את כל גורמי הייצור העומדים לרשותו. נימוק: נקודה A היא על העקומה והיא מתארת אפשרויות ייצור מרביות. נקודה B מתארת אבטלה של גורמי ייצור.	4	
70% – להסבר. 30% – לדוגמה. כל דוגמה נכונה תתקבל.	100	ב. מוצר השקעה הוא מוצר שאפשר להפיק ממנו רווחים נוספים בעתיד ושעשוי להעלות את רמת החיים בעתיד. דוגמה למוצר השקעה: מכונה לייצור משקאות.	6	

דגם תשובות לשאלון מינהל וכלכלה ב', סמל 839206, קיץ תשע"ג

הנחיות להערכה	ניקוד ב-%	פתרון	ניקוד בנק'	השאלה
30% - לסרטוט מערכת הצירים. 70% - לסרטוט הגרף.	100	<p>א. עקומת ההיצע</p> <p>המחיר</p> <p>הכמות</p>	10 7	12
התלמיד צריך לציין סיבה אחת.	100	<p>ב. עקומת ההיצע עשויה להשתנות עקב שינוי במחירים של גורמי הייצור ובמספר היצרנים במשק, עקב שינויים טכנולוגיים ועקב פגעי מזג אוויר.</p>	3	
	100	<p>א. הקשר בין הכנסה של אדם ובין הביקוש שלו למוצרים נורמלים: עלייה בהכנסה של אדם מביאה להגדלת הכמות המבוקשת של מוצרים נורמליים. ככל שהכנסתו של אדם עולה, הוא יהיה מעוניין לרכוש כמות גדולה יותר של מוצרים נורמליים.</p>	10 5	13
	100	<p>ב. הוזלה משמעותית במחירי נופש בצימרים תשפיע משמעותית על הביקוש לנופש במלון. הביקושים למלונות ייקטנו, כי אנשים יעדיפו לנופש בצימרים. קיים קשר ישיר בין מחיר מוצר והכמות המבוקשת לבין המוצר התחליפי שלו.</p>	5	

דגם תשובות לשאלון **מינהל וכלכלה ב'**, סמל 839206, קיץ תשע"ג

השאלה	ניקוד בנק'	פתרון	ניקוד ב-%	הנחיות להערכה																												
14	10	<p>א. דוח מקורות ושימושים לשנה 2012 של מדינת "כסף-לנד"</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">שימושים</th> <th colspan="2">מקורות</th> </tr> <tr> <th>הסכום</th> <th>הסעיף</th> <th>הסכום</th> <th>הסעיף</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>300</td> <td>צריכה פרטית</td> <td>700</td> <td>תוצר לאומי</td> </tr> <tr> <td>500</td> <td>צריכה ציבורית</td> <td>600</td> <td>ייבוא</td> </tr> <tr> <td>100</td> <td>השקעות</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>400</td> <td>ייצוא</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>1,300</td> <td></td> <td>1,300</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	שימושים		מקורות		הסכום	הסעיף	הסכום	הסעיף	300	צריכה פרטית	700	תוצר לאומי	500	צריכה ציבורית	600	ייבוא	100	השקעות			400	ייצוא			1,300		1,300		100	16.6% לכל נתון.
	שימושים		מקורות																													
הסכום	הסעיף	הסכום	הסעיף																													
300	צריכה פרטית	700	תוצר לאומי																													
500	צריכה ציבורית	600	ייבוא																													
100	השקעות																															
400	ייצוא																															
1,300		1,300																														
	6																															
	4	<p>ב. תוצר לאומי - כל הסחורות והשירותים שנוצרו במשק הלאומי במשך שנה.</p>	100																													
15	10	<p>א. מס ישיר - מס אשר מוטל ישירות על הכנסות משכר / מרווחים של אדם, והוא מחושב לפי מדרגות מס. דוגמה למס ישיר: מס הכנסה, מס בריאות, מס חברות, מס רכוש מגרשים.</p>		התלמיד צריך להסביר מהו מס ישיר ולתת דוגמה. 60% - להסבר, 40% - לדוגמה.																												
	6																															
	4	<p>ב. סעיפי ההוצאות בתקציב הממשלה - הוצאות משרדי ממשלה, תשלומי העברה וסובסידיה, החזרי מלוות. החזרי ריבית. הוצאות פיתוח, מימון חברות ממשלתיות.</p>		התלמיד צריך לתת שתי דוגמאות לסעיפי ההוצאות. 50% - לכל דוגמה.																												
16	10	<p>א. גלובליזציה בהיבט כלכלי - זרימה חופשית של הון, של סחורות ושל כוח-אדם בעולם, ותהליך של פתיחת שווקים מקומיים לשווקים בין-לאומיים בכל התחומים (מוצרים, הון, טכנולוגיות וכוח-אדם).</p>																														
	4																															
	6	<p>ב. השפעות שליליות של הגלובליזציה על שוק העבודה:</p> <ul style="list-style-type: none"> - עליית שכר של עובדים בדרגות ניהול גבוהות לעומת ירידת שכר של עובדים לא-מקצועיים. - ירידה בתנאי ההעסקה ובביטחון התעסוקתי. - הגירת עובדים הפוגעת בשיפורים טכנולוגיים, בפריון העבודה ובגביית מיסים. 		התלמיד צריך לציין שתי השפעות שליליות 50% לכל השפעה																												